

Daşlara can verən Ləyaqət

Qədim el sənətindən olan heykəltəraşlıq — təsviri sənətin növlərindən biridir. Heykəltəraşlıqda insan və ya hər hansı təsvir obyektini həcmli formada yaradılır. Adətən, insan, bəzən isə heyvan təsvir edən (animalistik janr) heykəltəraşlığın imkanları boyakarlığa nisbətən bir qədər məhduddur.

Hələ uşaq illərində palçıqdan düzəltməyi insan və heyvan fiqurları ilə valideynlərini və qohumlarını təəcübləndirən balaca Ləyaqət istedadı diqqəti çəkirdi. Atasının palçığı ona qadağa qoyaraq, ona plastilin aldı. Bu uşaq həmyaşıdlarından düşüncəli, ağıllı-kamallı və son dərəcədə sakit təbiəti ilə fərqlənirdi. Daxilində coşub-daşan bu sənətə eşqi durmadan artır, sevdiyi el qəhrəmanları Koroğlunun, Şah İsmayıl Xətəinin, Cavanşirin, dahi Şeyx Nizaminin xəyalən obrazlarını yaradardı. Xəlvəti qəlbindəkiləri kağız üzərinə köçürər, heç kimə göstərməzdi, qorxurdu kiminsə xoşuna gəlməsin, gülüş hədəfinə çevrilsin. Təsədüfən ələ keçən bu rəsmlər onun rəssam olacağını təsdiqlədi. Məktəblərarası keçirilən müsabiqələrdə öz sözünü deməyə başladı. Ən maraqlısı odur ki, ustad Aşıq Ələsgər yurdu olan öz elinin-obasının obrazını son dərəcədə canlı yaratdı. Az müddətdə məktəbin divar guşəsində onun

çəkdiyi şəkillər yer aldı, stolüstü guşələrdə maral, ceyran, at, ev quşlarının plastilindən düzəltməyi maketlər nümayiş olunmağa başladı.

Onu xüsusilə qeyd etmək yerinə düşərdi ki, onun babası—Göyçə mahalının görkəmli şəxsiyyətlərindən olan sayılıb-seçilən, vətənpərvər, uzun müddət İcraiyyə Komitəsinin sədri, rayon partiya komitəsinin katibi işləmiş, şair təbiətli Bilal Məmmədov, tanınmış el sənətkarı Aşıq Ələsgərin qardaşı oğludur.

Görünür, bu gen özünü bu gəncdə büruzə vermişdir. Orta məktəbi müvəffəqiyyətlə bitirdikdən sonra valideynlərinin təkidi ilə Kənd Təsərrüfatı Akademiyasına yüksək nəticələrlə qəbul olundu. O, eyni zamanda incəsənət məktəblərində olur, heykəltəraşların yanında çalışırdı. Məhz sevdiyi sənətinə kövrək addımları da burdan başlanırdı desək, yanlışdır. Oxuduğu illərdə ali məktəblərarası keçirilən sərgilərdə

müvəffəqiyyət qazanmağa başladı. O, rəsm əsərlərini yaradarkən Azərbaycan igidlərini, atlarını, dağlarını və digər qəhrəmanlıq nümunələrini, gözəlliyini xəyalında canlandırır, öz fantaziyası ilə ələ yaradardı ki, istər-istəməz tamaşaçı bir anlıq ayaq saxlayıb dayanar, minnətdarlıqla ayrılırdı.

Bu gün Ləyaqətin “Koroğlu”, “Keykavus”, “Nizami Gəncəvi”, dahi riyaziyyatçı, filosof “Nəsrəddin Tusi”, “Hacı Zeynalabdin Tağıyev”, “Herakl və şir”, xoş xəbər müjdəçisi “Poçtalyon” və s.

kimi yüzlərlə monumental heykəl və büstləri var. Düzəltməyi əfsanəvi şaləələr Azərbaycanın şəhər və qəsəbələrini, hətta, qonşu Gürcüstanın parklarını, xiyabonlarını bəzəyir. Gəncənin park, bulvar, istirahət zonala-

rında Ləyaqət Məmmədovun yaratdığı obrazlar tamaşaçılarda böyük maraq doğurmuşdur. Onunla söhbət əsnasında o bildirdi ki, Aşıq Ələsgər öz qeyri-adi yaradıcılığı ilə, babam və atam xəyirxahlığı ilə ad qoyublar, mənə sevdiyim bu sənətdə obrazları yaratdıqca xoşbəxtlik və rahatlıq tapıram, sanıram ki, mən də xalqıma lazımam.

Ləyaqətin əsərlərini seyr etdikcə, yaratdığı obrazların auralarını duymamaq mümkün deyil. Əslində isə belə “canlılıq” zəngin yaradıcılıq təxəyyülünün məhsulu olan və işinin nəhayətsiz fantaziyası ilə “ikinci həyat” verdiyi hər bir qəhrəmanın yaşadığı dövrü və mühiti hərtərəfli öyrənmiş ustad sənətkarın öz tükənməz yaradıcılıq enerjisini daşlara köçürməsindən qaynaqlanır. Yaradıcılığında obrazların psixoloji aləminin, fərdi keyfiyyətlərinin təəcəssümü, kompozisiyanın tamlığı diqqəti xüsusilə cəlb edir. Müəllifin dünyaya romantik münasibətinin və yüksək sənətkarlığının ifadəsi olan Məhsəti Gəncəvinin heykəlinə müsəlman qadınının, eyni zamanda, lirik şairin, müvafiq dövrün və mühitin vəhdəti böyük məharətlə əks etdirilmişdir. Obrazın zahiri görkəmi, geyimi, barmalarının vəziyyəti, bir sözlə sənətkarın gözə çarpdirdiyi hər bir şey Məhsətinin ro-

mantik qəlbinə və milli keyfiyyətlərini canlandırmaqdadır.

Ləyaqətin bütün yaradıcılığında, Azərbaycan, Avropa Şərq aləminin mədəniyyətinin, ümumiyyətlə dünya heykəltəraşlıq məktəbinin ən mükəmməl elementləri əksini tapır. Bu gün Ləyaqət ömrünün ən gözəl vaxtlarını yaşayır, 50 yaşı var. Sənətkarımız dünyanın gözəlliyini, qəribəliyini fəth etmək arzusunadadır. Çoxlu sayda tələbələri var, sevindirici haldır ki, böyük oğlu Orxan atasının sənətinə dərinlən yiyələnərək, onunla birgə Azərbaycanımızın qədim el sənətini dünyaya çatdırmaq əzmindədir. Orxan ötən il Bakı Slavyan Universitetinin beynəlxalq münasibətlər fakültəsini müvəffəqiyyətlə bitirmişdir, heykəltəraşlıq sənətini sevdiyindən atasının yolunu davam etdirmək fikrindədir.

Sənətkarımıza həyatda ən şirin nemət olan cansağlığı, yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayırıq.

Zabit XƏLİLOV,
“Respublika”.